

Sygn. akt IV U 431/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący :Sędzia Sądu Rejonowego Janusz Kotas

Ławnicy: -----

Protokolant: st. sekretarz sądowy Beata Mytlewska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2018 roku

sprawy z odwołania **T. W. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o zasiłek chorobowy

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 31.08.2017 r.

orzekł:

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni T. W. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku i ustala, że wnioskodawczyni nie ma obowiązku zwrotu pobranego za ten okres zasiłku chorobowego z odsetkami w łącznej kwocie 772,37 zł (siedemset siedemdziesiąt dwa złote trzydzieści siedem groszy).

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., decyzją z dnia 31 sierpnia 2017 roku orzekł o utracie przez wnioskodawczynię T. W. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku i zobowiązał ją do zwrotu bezpodstawnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za wskazany okres w kwocie 772,37 wskazując jako podstawę prawną art. 17 ust. 1 art. 66 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1995 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa/Dz.U. z 2016 r. poz. 372/ i 84 ust. 1, ust. 2 pkt 2 ,ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.).

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy stwierdził, że zgodnie ze wskazanymi przepisami ubezpieczony, wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. W związku z orzeczoną niezdolnością do pracy Powiatowy Urząd Pracy w G.-D. wypłacał T. W. (1) zasiłek chorobowy. Na podstawie zaświadczenia lekarskiego seria (...) za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 r. pracodawca T. W. (1) wypłacił jej zasiłek chorobowy w kwocie 639,18 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł również, że od 1 października 2010 roku do 31 marca 2016 roku T. W. (1) była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego u płatnika składek – (...) S.A., jako osoba wykonująca umowę zlecenia. Pismem z dnia 12 lipca 2017 roku Spółka (...) S.A. potwierdziła, że 24 listopada 2014 roku T. W. (1) dokonała miesięcznego rozliczenia ubezpieczenia pracowników,

co oznacza, że w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywała czynności wynikające z zawartej umowy zlecenia. Organ rentowy podniósł ponadto, że otrzymując zwolnienie lekarskie ubezpieczony jest zobowiązany do powstrzymywania się od jakichkolwiek czynności związanych z wykonywaną pracą, nie tylko na rzecz płatnika składek wypłacającego zasiłki, ale również na rzecz innych podmiotów. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, T. W. (1) korzystając ze zwolnienia lekarskiego u jednego płatnika składek i wykonując czynności wynikające z zawartej umowy zlecenia u innego płatnika składek, świadomie wprowadza w błąd podmiot wypłacający zasiłek. Podejmowanie jakichkolwiek czynności w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, związanych z wykonywaniem umowy zlecenia, skutkuje utratą prawa do zasiłku chorobowego, co powoduje powstanie obowiązku jego zwrotu.

Odwołanie od wspomnianej decyzji złożyła wnioskodawczynie. Nie zgadzając się z przedmiotową decyzją wskazała, że prawdopodobnie po przerwie w pracy spowodowanej długotrwałą chorobą, dnia 24 listopada 2014 roku powróciła do pracy z zamiarem jej kontynuowania. W pierwszej kolejności przystąpiła do załatwiania spraw, które musiała wykonać osobiście, m.in. było to potwierdzenie deklaracji ubezpieczeniowej pracowników (drogą elektroniczną). T. W. (1) wskazała także, że w godzinach pracy zgłosiła się do przychodni lekarskiej na rutynową kontrolę po zakończeniu leczenia. Podczas tej wizyty okazało się, że niezbędne jest jeszcze dalsze zwolnienie. W związku z tym w dniu 24 listopada 2014 r. dostarczyła pracodawcy kolejne zwolnienie lekarskie. Wnioskodawczynie podniosła również, że po upływie zwolnienia w dniu 21 listopada 2014 roku zamierzała wrócić do pracy, jednak nieprzewidywalny zbieg okoliczności sprawił, że nie było to możliwe.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy powołał się na te same argumenty faktyczne i prawne, co w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawczynie T. W. (1) zatrudniona jest od 1 grudnia 1990 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w G.-D. (wcześniejsze nazwy: Urząd Rejonowy w T. – Rejonowe Biuro Pracy w G.-D.; Rejonowy Urząd Pracy w G.-D.) na stanowisku: najpierw starszego inspektora rejonowego, a następnie – od 3 kwietnia 2000 roku - kierownika referatu finansowo-księgowego – głównego księgowego.

Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D. posiadają ubezpieczenie grupowe w firmie (...) S.A. z siedzibą w W.. T. W. (1) zawarła umowę zlecenie z tym ubezpieczycielem na początku lat 90-tych, by obsługiwać to ubezpieczenie. Jest jedyną osobą w Powiatowym Urzędzie Pracy, która ma podpisaną taką umowę i może wykonywać czynności związane z przedmiotowym ubezpieczeniem. Ze względu na ochronę danych osobowych tylko T. W. (1) może logować się do systemu informatycznego – ERU i dokonywać potwierdzeń potrącenia składki ubezpieczeniowej z wynagrodzenia konkretnego pracownika. Wnioskodawczynie musi wykonać te czynności do 30. dnia każdego miesiąca, tj. przed wypłatą wynagrodzeń. Może uczynić to w dowolnym miejscu, także w domu, ponieważ odbywa się to zdalnie.

Z racji zawartej umowy z (...), wnioskodawczynie także dokonywała obsługi polis, w sytuacji gdyby doszło do zdarzenia objętego umową. A więc przyjmowała wnioski o wypłaty odszkodowań, gromadziła dokumenty, które następnie przekazywała do (...)

/Dowód: - przesłuchanie T. W. (1), nagranie z dnia 10 stycznia 2018 r., 00:05:45 oraz 00:09:36.

- akta osobowe T. W. (1), k. 9, k. 103;/

T. W. (1) w 2014 roku korzystała ze zwolnień lekarskich w następujących okresach: 29 kwietnia – 30 kwietnia; 24 sierpnia – 26 sierpnia; 27 sierpnia – 31 sierpnia; 1 września – 12 września; 30 października – 7 listopada; 12 listopada – 21 listopada.

/Dowód: - zestawienie zaświadczeń niezdolności do pracy T. W. (1), akta OPR (...), k. 1;

- pismo z Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D. z dnia 8 listopada 2017 r., k. 18./

T. W. (1) w dniu 21 listopada 2014 roku udała się do lekarza i uzyskała kolejne zwolnienie lekarskie na okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku. W dniu 24 listopada 2014 roku wnioskodawczyni udała się do siedziby pracodawcy w celu dostarczenia w/w zwolnienia. Wiedząc jednak, że za kilka dni (30. dnia każdego miesiąca) przypada dzień wypłaty wynagrodzeń zalogowała się do systemu informatycznego ERU i dokonała zatwierdzenia potrąceń składek ubezpieczeniowych pracowników. Czynności te zajęły jej 5 minut. Brak wykonania tych czynności mógł powodować dwojakiego rodzaju następstwa, z jednej strony brak opłacenia składki i możliwość zerwania dla pracowników ubezpieczenia lub przesunięcie wypłaty wynagrodzenia.

/Dowód: - przesłuchanie T. W. (1), nagranie z dnia 10 stycznia 2018 r., 00:13:44 oraz 00:17:51, k. 36v.

- zwolnienie lekarskie, wystawione w dniu 21 listopada 2014 roku, akta OPR (...); /

T. W. (1) nie została pouczona przez organ rentowy o konieczności powstrzymania się od wykonywania pracy w okresie pobierania zasiłku chorobowego, gdyż utraci prawo do tego zasiłku. Jednak wnioskodawczyni, jako ekonomistka, miała świadomość, że w czasie przebywania na zwolnieniu lekarskim nie można wykonywać czynności związanych z pracą. Nie myślała jednak, że potwierdzenie polis ubezpieczeniowych jest świadczeniem pracy, ponieważ mogłaby dokonać tego także w domu, starczyło zalogować się do systemu. Wnioskodawczyni była przekonana, że w związku z korzystaniem ze zwolnienia lekarskiego, nie może przychodzić do Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D. i wykonywać czynności głównego księgowego.

/ Dowód: - przesłuchanie T. W. (1), nagranie z dnia 10 stycznia 2018 roku, 00:17:51, k. 37.

- pismo z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 14 listopada 2017 r., k. 22. /

Na podstawie zaświadczenia o niezdolności do pracy T. W. (1) nabyła prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku.

/okoliczność niesporna/

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dał wiarę przesłuchanej w sprawie wnioskodawczyni w całości, bowiem jej zeznania są spójne, logiczne oraz znalazły potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Wnioskodawczyni, przyznała, że wykonała czynności związane z polisami ubezpieczeniowymi pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D. w czasie, kiedy przebywała na zwolnieniu lekarskim. Wskazała jednak również, że zdawała sobie sprawę z niemożności świadczenia pracy, jednak odnosiła to jedynie do zajmowanego stanowiska głównej księgowej. W ocenie Sądu twierdzenia wnioskodawczyni są także zgodne z zasadami doświadczenia życiowego – skoro potwierdzenie polis ubezpieczeniowych pracowników Urzędu zajęło jej pięć minut, to zasadnie mogła sądzić, że czynność ta nie stanowiła wykonywania pracy. Zdaniem Sądu wiarygodności zeznań wnioskodawczyni nie zmienia to, że nie była w stanie wskazać, gdzie zalogowała się do systemu informatycznego i dokonała stosownych czynności. Od 24 listopada 2014 roku upłynęły już ponad trzy lata, zatem takie szczegóły mogły nie zostać przez nią zapamiętane. Ponadto, w ocenie Sądu okoliczności te mają marginalne znaczenie. Nadmienić bowiem trzeba, że fakt wykonania przez wnioskodawczynię czynności w systemie informatycznym, do czego była zobowiązana na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. z siedzibą w W., jest między stronami praktycznie bezsporny. Pamiętać tylko trzeba, że wnioskodawczyni dokonując potwierdzenia, wykonała tylko część czynności wynikających z tej umowy zlecenia.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił także na podstawie dokumentów: akt osobowych T. W. (1), zestawienia zaświadczeń niezdolności do pracy wnioskodawczyni, pisma z Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D., kserokopii zwolnienia lekarskiego wystawionego w dniu 21 listopada 2014 roku oraz pisma z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 14 listopada 2017 roku. W ocenie Sądu wskazane powyżej dokumenty zostały sporządzone w formie przewidzianej prawem, przez osoby do tego uprawnione, a ich wiarygodność nie była kwestionowana przez strony

w toku postępowania. Prawdziwość tych dokumentów nie wzbudziła także wątpliwości. Wobec tego Sąd przyznał im walor wiarygodności.

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że wnioskodawczynie w okresie, kiedy przebywała na zwolnieniu lekarskim, jednorazowo wykonała czynność stanowiącą wykonanie umowy zlecenia, która łączyła ją z (...) S.A. z siedzibą w W..

Zgodnie z przepisem art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. W doktrynie wskazuje się, że w cytowanym przepisie ustawodawca sankcjonuje naganne i zawionione przez ubezpieczonego zachowania, na skutek których zostaje on pozbawiony prawa do zasiłku (zob. M. Gersdorf, Komentarz do art. 17, [w:] Komentarz do ustawy z dnia 25 czerwca 1995 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, red. Gersdorf, wyd. 1). W postanowieniu z dnia 6 czerwca 2012 roku (sygn. I UK 70/12) Sąd Najwyższy stwierdził, że pracą w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 ustawy jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych – stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, czy samozatrudnienie. Stanowisko to jest ugruntowane, zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych. Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku podejmowania jakichś czynności związanych z działalnością zawodową, ubezpieczony traci prawo do zasiłku chorobowego. W wyroku z dnia 15 czerwca 2007 r. (sygn. II UK 223/06) Sąd Najwyższy wskazał, że możliwość uznania, iż nie dochodzi do utraty prawa do zasiłku chorobowego występuje tylko w razie podjęcia incydentalnej i wymuszonej okolicznościami aktywności zmierzającej do osiągnięcia zarobku w czasie pobierania zasiłku. W postanowieniu z dnia 25 stycznia 2016 r. (sygn. III UK 82/15) Sąd Najwyższy także uznał, że „za pracę zarobkową” nie uznaje się jedynie sporadycznej, wymuszonej okolicznościami aktywności zawodowej. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że każda inna aktywność zawodowa (np. podpisywanie dokumentów w imieniu spółki przez prezesa jej zarządu w trakcie przebywania na zwolnieniu lekarskim, choć były inne osoby uprawnione do ich podpisywania), stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i wobec tego powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego.

Z powyższych orzeczeń Sądu Najwyższego, które tutejszy Sąd w pełni aprobuje, wynika, że ubezpieczony, który w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonuje pracę zarobkową, nie traci prawa do zasiłku chorobowego jedynie wówczas, gdy praca ta ma charakter incydentalny, praktycznie jednorazowy i zawsze wymuszony okolicznościami sytuacji zawodowej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że czynności podjęte przez T. W. (1) w dniu 24 listopada 2014 roku miały właśnie charakter incydentalny, były jednorazowe oraz ich wykonanie przez wnioskodawczynię było konieczne. Podkreślić w tym miejscu należy, że jedynie T. W. (1) miała uprawnienia do potrąceń składek ubezpieczeniowych z wynagrodzeń pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w G.-D.. Żaden inny pracownik nie mógł uczynić tego za nią, chociażby dlatego, że wnioskodawczynie nie była uprawniona do przekazywania komukolwiek danych służących jej do logowania się do serwisu informatycznego. Czynność tę musiała zatem wykonać samodzielnie. Ponadto wnioskodawczynie była ograniczona terminem – wypłaty wynagrodzeń pracowników Urzędu dokonywane są 30. dnia każdego miesiąca, zatem do potrąceń wszystkich należności, w tym składki ubezpieczeniowej, musiało dojść przed tym dniem. Istotne jest także to, że na wykonanie tych czynności T. W. (1) potrzebowała jedynie pięciu minut. Ponadto, mogła uczynić to w dowolnym miejscu, w którym znajdował się komputer, niekoniecznie w miejscu pracy. Biorąc pod uwagę wskazane okoliczności w ocenie Sądu na gruncie niniejszej sprawy nie można uznać, że wnioskodawczynie w dniu 24 listopada 2014 roku wykonywała pracę zarobkową, co skutkowałoby utratą prawa do zasiłku chorobowego. Skoro podjęte przez nią czynności były incydentalne, a ponadto wymuszone okolicznościami, zdaniem Sądu, T. W. (1) zachowała prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. żądając od wnioskodawczynie zwrotu zasiłku chorobowego powołał się na art. 17 ust. 1, art. 66 ust. 2-3 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; oraz art. 84 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przepis art. 66 ust. 2 tej ustawy stanowi, że jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Ust. 3 cytowanego przepisu stanowi, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zwrotu bezpodstawnie pobranych zasiłków stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z treścią art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Z kolei, ust. 2 pkt 2 cytowanego artykułu stanowi, że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Odnosząc treść powyższych przepisów do sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie wskazać należy, że wobec uznania przez Sąd, że zasiłek chorobowy pobrany przez T. W. (1) za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku, nie był świadczeniem nienależnym, odpadła podstawa żądania zwrotu tego świadczenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie powołanych wyżej przepisów.

Wobec powyższego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczynie T. W. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 listopada 2014 roku do 30 listopada 2014 roku i ustalił, że wnioskodawczynie nie ma obowiązku zwrotu pobranego za ten okres zasiłku chorobowego z odsetkami w łącznej kwocie 772,37 zł.

Dlatego na mocy przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc 84 ust. 1, ust. 2 pkt 2 /a contrario/ ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.) w zw. z art. 17 ust. 1 /a contrario/ ustawy z dnia 25 czerwca 1995 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa/ Dz.U. z 2016 r. poz. 372/ orzeczono jak w sentencji.